

Trouw – door Hans Nauta - 13 juli 2018

<https://www.trouw.nl/home/indonesie-wint-strijd-om-gigantische-goudmijn~ad142efc/>

Indonesië heeft de strijd om de Grasbergmijn gewonnen. De overheid krijgt zeggenschap over de koper- en goudmijn in de provincie West-Papoea, een van de grootste ter wereld. De Amerikaanse mijnbouwer Freeport delft het onderspit. Daarmee lijkt een eind te zijn gekomen aan een langdurig conflict.

President Joko Widodo vindt dat zijn land onvoldoende verdient aan alle ondergrondse rijkdommen. Dat gaat nu veranderen. "Dit is een sprong voorwaarts. We moeten meer inkomsten krijgen uit belasting, royalties, dividend, zodat iedereen kan profiteren van de waarde van onze mijnsector", zei Widodo gisteren tegen verslaggevers. De Grasbergmijn heeft een voorraad ter waarde van vele tientallen miljarden dollars.

De overwinning is niet gratis. Het Indonesische staatsbedrijf PT Inalu krijgt nu 51 procent in handen van de Grasbergmijn. Freeport werd voor het blok gezet door Indonesië. De derde aandeelhouder Rio Tinto verkocht zijn belang in deze overnamestrijd aan het Indonesische staatsbedrijf, dat daarmee iets meer dan 50 procent van de aandelen in handen krijgt. De kosten van de overname van de Rio Tinto-aandelen bedroegen 3,85 miljard dollar. Tot dusver bezat de staat als kleine aandeelhouder nog geen 10 procent.

Door vervuilend mijnafval zijn deze bomen in West-Papoea zo erg aangetast dat ze zijn gestorven.

De overnamestrijd tussen Indonesië en Freeport, de grootste aan de beurs genoteerde koperproducent ter wereld, begon vorig jaar. Het hoofdkwartier van Freeport-McMoRan, de volledige bedrijfsnaam, zit in Phoenix, Arizona. Het bedrijf is ook actief in Noord- en Zuid-Amerika, maar Indonesië is zeer belangrijk voor de mijnbouwer.

Brokstukken

Dat is te danken aan de Nederlandse geoloog Jean Jacques Dozy, die in de jaren dertig van de vorige eeuw de hoogste berg in de regio beklom en een steen zag met groene kleuren. Brokstukken die hij meenam waren rijk aan goud en koper. De locatie was nog zeer geïsoleerd toen Freeport daar eind jaren zestig een infrastructuur aanlegde en de Ertsbergmijn ontwikkelde. Eind jaren tachtig begon de grootschalige winning van de Grasbergmijn, op 4200 meter hoogte.

Vorig jaar kwam Indonesië met nieuwe regelgeving. Freeport moest van de overheid de meerderheidspositie in de mijn afstaan en tegelijkertijd nieuwe investeringen doen, zoals de aanleg van een smelterij, waardoor een groter deel van de verwerking in Indonesië zelf plaatsvindt. Freeport dreigde met internationale arbitrage omdat Indonesië lopende contracten zou schenden. Ook stuurde het werknemers naar huis.

Voor Freeport was de timing hoogst ongelukkig. De bovengrondse Grasbergmijn raakt in 2019 uitgeput en de mijnbouwer steekt miljarden in een nieuwe ondergrondse mijn. Deze Grasberg Block Cave Mine is zo duur omdat het 's werelds grootste ondergrondse mijncomplex wordt. Hypermodern bovendien.

Automatisch treinsysteem

De ondergrondse hallen doen denken aan een modern metrostation. Bedrijfswagens rijden rond over een ondergronds wegennet en er komt een automatisch treinsysteem. Op computerschermen zijn alle processen te volgen.

Veel apparaten worden op afstand bestuurd. Met een joystick in de hand is mijnbouw net een computerspel, zegt een technisch expert in een bedrijfsvideo. Tijdens het conflict met Indonesië dreigde Freeport deze investeringen stil te leggen.

Tegenover al die moderniteit staan de beschuldigingen van milieuorganisatie Earthworks dat Freeport dagelijks 200.000 ton mijnafval in de rivier Aikwa dumpst. De Britse krant *The Guardian* toonde twee jaar terug foto's van het dikke, zilverkleurige afvalwater. Inheemse volken zoals de Kamoro en de Amungme zeggen dat hun land is gestolen, dat de politie terreur uitoefent en dat de Grasbergmijn voor armoede en ziektes zorgt.

